

PEST, FEBRUARIUS 7.

6. szám.

I. FÉLÉV. 1861.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer: esütörtökön. Előfizetési díj: helyben félévre 1 frt 31 kr., s egész évre 2 frt 62 kr. a. ért.; v i d é k r e postán félévre 1 frt 66 kr., s egész évre 3 frt 32 kr. a. ért. Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) bérmentesen, a lap szerkesztését illető levelek pedig a „Katholikus Néplap” szerkesztőségéhez (Pest, Képiró-utca, 4. sz.) intézendők.

Az ember eredete és végzélja.

A „Katholikus Néplap” tisztelt szerkesztője, a folyó 1861-ik évre vonatkozó előfizetési felhívásban, a többiek közt így nyilatkozik: „Föladatunk a jelen viszonyok közt, midőn egy szebb jövő hajnala derült föl hazánk láthatárán, annál terjedtebbé vált. Miért is Isten segítségével, lelkes munkatársaink közreműködése mellett, minden törekvésünket megkettőztetve, a vallásosság- és erkölcsiségnek, mely nélkül egy jobb kor előteremtését képzelnünk nem lehet, terjesztésére s ápolására fordítani igyekvendünk.” Bizonyára vallásosság és erkölcsiség nélkül e drága hon, mi után buzgó imádság epedez milliók ajakán, nem lehet szabad és boldog. E végre kell, hogy saját keblünkbe nyuljunk, hittel és vallásos lelkesedéssel hozzáfogván az ész és szív vallás-erkölessi átalakításához. Hisz a szabadságot is, melynek Isten és ember előtt jogos birtokába jutni akar a magyar, valamint maga, úgy szintén polgártársai javára is csak a jólelkű, tehát vallásos honfi használhatja. A vallásosság és erkölcsiség terjesztése és szilárdítása tehát égető szükség az ármány és erőszak által megviselt drága hazára nézve, hogy ismét fölelősséjék, és mindenkép dicsőleg boldog legyen. Rajta tehát!

„Féljed az Istent, és az ő parancsolatit megtartsad; mert ez az egész ember” (Predik. 12, 13.). A pogány hajdankorban mely belátást tanusított azon bölcs, ki fényes nappal égő lámpával körüljárt, és a kérdezősködőknek felelő: „Embert keresek, vagyis inkább: az embert keresem.” Valójában kevesen veszik figyelembe, hogy mi az ember; holott az önismeret minden tudományak kiindulási pontja és koronája. „Ismerd meg tenmagadat” — mondák a régi bölcsesek. „Vajha, Istenem, téged megismerjelek, és enmagamat megismerjem!” — sohajtozó sz. Ágoston. — Ezen oly szükséges önismertetre vezet minket ezeknek meggondolása: honnan vagyunk? mi végre vagyunk? mi lesz belőlünk?

I. Honnan vagyunk? mi az eredetünk? E kérdésre lojolaai szent Ignác röviden megfelel: „Az ember, úgy mond, teremtetett.” — Az ember tehát, noha eszes és

jeles teremtmény, de mégis csak teremtmény, vagyis eredetileg semmi, mely csupán az Isten által lett valami. Bizonyára az ember nem önmagától van; az Ur keze alkotta őtet, és nem ő maga magát. „Az Isten alkotott minket — úgy mond a kir. zsoltáros, Dávid — és nem mi mimmagunkat” (Zsolt. 99, 3.). Igen; a mindenható Isten nem hagyta az embert semmiségben; ő azon valóvá alkotta, a mi. Ime oly testalkattal ruházta föl, mely, habár a földből képzették is, mindazáltal az egész anyagi világban a legremekebb mű. Arzot ada neki, mely az ég felé emelkedik; szemeket, melyek az ő mindenhatóságának csodáit szemlélhetik; és nyelvet, mely képes ő szent Fölségét dicsőíteni és magasztalni. Az Isten saját képmására és hasonlatosságára hallhatatlan lélekkel ajándékozta meg az embert; elmével, hogy a legfölségesebbet megismerje; szabad akarattal, hogy őt imádjá és szeresse. Oh mily fölséges természettel bír az ember! Ő a földkerekség királya, s csak is valanivel kisebb az angyaloknál, megkoronázva dicsőség- és tisztelettel” (Zsolt. 8, 6.).

Amde az ember mégis önmagában véve semmi, és nem szabad dicselkednie azzal, mivel bír, mindazt egyedül Istennek, nem pedig önmagának köszönhetvén. „Ha valaki magát valaminek lenni véli — úgy mond annakokáért sz. Pál — holott semmi, önmagát csalja meg” (Galat. 6, 3.). Saját semmiségünknek imezen megismerése oh mily nagy tudomány, sőt a bölcsesség kezdete és a szentek tudományának alapja! Ellenben minden tévely-, hiba- és álbölcsészetnek, nem különben minden boldogtalanságnak vésthozó kuforrása az elbizakodás, semmiségünknek el nem ismerése, az emberistenítése. „Mondá a bolond az ő szívében: nincs Isten” (Zsolt. 13, 1.). Szájjal ugyan kevesen fakadnak erre, de szívvel mindazok a szerint tesznek, kik úgy élnek, mintha sem Isten, sem mennyország, sem pokol nem volna; holott „Istenben élünk, mozgunk, és vagyunk” (Apost. cselek. 17, 28.), ki valamint a semmiségből előhívott, azonkép mindenkor fön is tart minket, és kinek gondviselése nélkül minden perczen ismét visszasüllyednénk a semmiség feneketlen örvényébe. Assisi szent Ferencz, semmiségé-

nek érzetében, egy egész éjen át térdre borulva imádá az isteni nagy Fölséget, fölkiáltván: „Uram, ki vagy te, és ki vagyok én? Te a mindenható, én a tehetetlen; te a világ teremtője, én a gyarló teremtmény!” — „Az a leghasznosabb tanulási fözdat, írja azért Kempis Tamás (I. k. 2. r.), önmagának igaz megismerése.“ Valójában, egyedül az Isten mondhatja el önmagáról: „Én vagyok, a ki vagyok,” mert önmagától van; de az ember önmagától semmi, csak is Isten által az, a mi, és Istentől van mindene. Oh mennyire tönkre teszi kevélységünket és minden önteltséget ezen, megalázódásra készítő gondolat! Mire nézve minden méltóságok, hivatal-polezok, észtehetség, ismeretek, erények, művészi képesség, erő, egészség, gazdagság és minden egyéb, miknél fogva valaki másoknál kitünőbb és előkelőbb, mindezek csak is megannyi ruhadarabok, melyeket a dús-gazdag Isten a maga magától koldus szegény emberre aggat, miután minmagunknak semmit nem tulajdoníthatunk, és mert Isten nélkül, önmagában véve, az ember semmi. Vajha ezen nagy és színtoly üdvös igazság megfontolása alá-zatosokká, és így igazán erkölcsösökké tenne minket, az alá-zatosság minden erénynek alapja levén!

II. Mi végre vagyunk? „Az ember a végre teremteték, úgy mond lojolai szent Ignác, hogy Istent dicsérje, dicsőítse és neki szolgáljon.“ E szavak magukban foglalják az ember rendeltetését, mely után e földön törekednie kell.

Az Isten az embert semmiből teremtve, életet adott neki: tehát kell, hogy célja és vége az Isten legyen, érette éljen. Minden, a mi, és mivel bír, Istentől van; következésképpen mindenét az ő dicsérete- és dicsőítésére tartozik fordítani. „Dicsérd lelkem az Urat, úgy mond a királyi zsoltáros, és minden, a mi bennem van, dicsőítse az ő szent nevét“ (Zsolt. 10. 2.). „Akár esztek, akár isztek, akár mást miveltek, így int szent Pál, mindent az Isten dicsőségére cselekedjétek“ (I. Kor. 10. 31.). Ezt tartá szem előtt azon remete, ki minden szándoka- és tetténél az égre tekintett, az őt ez iránt kérdezőknek így válaszolván: „Czélozok, hogy a lövést el ne hibázzam.“ Isten dicsősége volt azon cél, melyre ezen jámbor férfi tekintetét szüntelen irányozá. Valljon mi is e felé törekedünk-e mindenkor és mindenben? Különben bármily sokat tettünk, fáradoztunk és szenvedtünk volna is, de ha nem azon szándék indított minket, hogy Isten dicsőségét és kedvét keressük: úgy mindez csak is merő hiúság, tudton kívül tett tévedezés, mely a czéltől eltávolít minket. Az Isten teremtett bennünket: tehát kell, hogy Isten legyen a mi czélunk és végünk is. Azért mindent az Isten dicsőségeért!

De ha nem szabad az embernek, Istent szem elől tévesztve, öndicsőségét keresnie: valljon meg van-e neki engedve, hogy testi kívánságainak, kényeztetésének robotoljon, és a világ hiu örömei és gyönyöreinek után futkosson? ... „Én valami sokkal magasabb czél végett teremtettem, semhogy testemnek rabszolgájává legyek“ — e fönkelt lélekre mutató szavakkal utasítá el magát az angyali tisztaság kedvelője, Kosztka Szaniszló, tulajdon pajzán testvérét, ki őt, hogy élje ő is világát, el akará csábítani. És valójában az ember a végre teremtetett, hogy Istent megismerje, imádjá és neki szolgáljon. Ezért van esze és szabad akarata; ezért van lelke,

mely az Isten képmása. Ennélfogva ő az égi lakosoknak, eme tiszta szellemeknek rokona, és különbözik az okatlan állatoktól, és élettelen teremtményektől, melyeknek nincs szerencséjük, teremtő Urukat ismerhetni, szerethetni és dicsőíthetni. Én Uramat, Isteneimet megismerhetem, imádkozhatom és szerethetem — oh mily magas czél! Magának az Istennek sincs magasabb czélja, mint önvalóját megismerni, szeretni és dicsőíteni. „Mi az ember, kiálta föl méltán Jób, hogy őt emyire fölmagasztalod?“ (7. 17.). Minden teremtmény dicséri ugyan az Urat, és az ő dicsőítése végett vannak; de az eszes teremtmények öntudattal szabadon hódolnak neki, szeretetből dicsőítvén őt. Oh ember, mily szívesen kellene az Istennek szolgálnod, mivel rád nézve az ő szolgálata valóságos uralkodás! Ellenben ha a hiu dicsőség elpárolgó gőzével, és a tiltott gyönyörök moslékával akarod magad kielégíteni: emberi méltóságodból kivetkezel, és tennen testi kívánságaidnak rabszolgájává alácsornyulsz. Az Isten önmagáért teremté az embert: tehát kell, hogy őt imádjá, és neki híven szolgáljon. Oh dicső rendeltetés! oh nemes czél!

III. Mi lesz végre belőlünk? Ha rövid földi életünkkel együtt elveszvéen, megsemmisülnénk: akkor a szegény páráknak nevezett okatlan állatok boldogabbak volnának nálunknál, mivelhogy öntudatlanul, bu nélkül élnek le napjaikat, és a rájuk várakozó jövőtől mitsém tartanak. De nem! a józan ész és a hit szava egyiránt bizonyítja, hogy a lélek halhatatlan, és a test is halottaitól föltámadand, egykoron mindenki egész valójában elveendővén megérdemelt örök jutalmát, avagy büntetését. „Elé jönnök, a kik jót cselekedtek, az életnek föltámadására; a kik pedig gonoszt cselekedtek, az ítéletnek föltámadására“ (János 5. 29.). „A mit az ember vet (itt), azt aratandja is (ott)“ — (Galat 5. 8.). Örök boldogság, vagy boldogtalanság, valamelyik e kettő közül, lesz jövőben az ember sorsa. Oh mily megfizethetlen nyeremény és dicső rendeltetés, ha ezen vegezdél elérjük! Mily megbecsülhetlen kár, ha azt elhibázzuk! Minden egyéb hibát legalább idő folytával helyre lehet hozni; de arra nézve, ki elkárhozik, minden veszve van. — De ki tudja, elkárhozom-e azért, úgy mond egy némely, ha ezen bünt elkövetem, ha még néhány évet, legalább is fiatal koromat, kényem-kedvem szerint eltöltöm? hisz még azután is munkálhatom lelkem üdvét, és üdvözülhetek. — Bizony igen nagy kérdés! Mert el is kárhozhatsz; mi valószínűbb is, mert az Isten irgalmassága- és hosszú várakozásának rovására vétkezdél, és ellentállsz a Szentléleknek, ki már régóta élet jobbulásra ösztönöz. Gondoljuk meg, hogy „nem egy ház, vagy hivatali állomás forog kérdésben, így szól aranyaszájú szent János, hanem egy egész öröklét.“ És mégis a mulandók megtartására mennyi gond fordítatik, a lélek üdvösségének legnagyobb ügye pedig elhanyagoltatik!

De ha megbecsülhetlen és helyrehozhatatlan kár a léleküdvösség elvesztése: szintoly kimondhatatlan nagy nyeremény az örök boldogság elnyerése. Azért igen helyesek 14-ik Benedek pápának azon követhet intézett szavai, ki fejedelme részére olyas valamit kért tőle, mit lelkismerete sérelme nélkül meg nem adhatott. „Ha két lelkem volna, mondá a szentséges atya, akkor az egyiket az ő kedveért elveszthetném, a másikat pedig meg-

tarthatnám magamnak; de mivel csak is egygyel bírok, ennél fogva misem bírhat rá széles e világon, hogy azt kockáztassam.“ „Isten akarja, hogy minden ember üdvözüljön, és az igazság ismeretére jusson“ (I. Tim. 2. 4.). Mert „ugy szereté a világot, hogy egyszülött fiát adná érte, hogy minden, ki benne hiszen, el ne vesszen, hanem örökélete legyen“ (János 3. 16.). Üdvözülni, az örök boldogság birtokába jutni, mit tesz ez? Az égre tekintünk, és vegyük szemügyre a győzelmi babért, és azon örökké tartó, minden emberi képzeletet fölülmuló kimondhatlan nagy boldogságot, mely az Istent szeretőkre várakozik. Valljon ily végtelen jutalomért nem érdemes-e Isten szent akaratának engedelmeskednünk, valamely szappanbuborékként elpattanó hirtvány gyönyörűségéről lemondanunk, és a penitenzia, a vezeklés nehéz, de utóbb edessé és könnyűvé váló keresztjét magunkra vennünk? „Szép mennyország, kiálta föl haladókloráján egy az anyaszentegyház buza-földjén konkolyt vetett tévtanító, én soha sem foglak láthatni!“... A mennyország — oh mily veszteség a bűnösre, és mily nyereség a jámborra és töredelmes bűnbánóra nézve!

Mi egészen más jelentőséggel bír ez az élet, ha jól fontolóra vesszük, hogy honnan vagyunk? mi végre vagyunk? és mi lesz belőlünk? Igen; ennél fogva be kell látnunk, hogy nem minmagunkért vagyunk: tehát nem is szabad csak magunknak élnünk, és saját akaratunk szerint cselekednünk. Istennek köszönhetjük, hogy vagyunk: tehát kell, hogy Isten legyen is végcélunk, és hogy az ő dicsőségére, felebarátaink s az anyaszentegyház és haza javára irányozzuk elménk minden gondolatát, szívünk minden dobbanását és minden cselekedeteinket. Istent illet minden dicsőség. És mégis mily sokan keresik saját dicsőségüket, és mohón neki esnek a jelen mulandó élet esalóka örömeinek, rá se gondolva a jövőre, mely őket fenyegeti. Mennyivel esélyesebben tett sz. Alajos, ki minden előforduló alkalommal önmagától kérdé: „Mi haszna van ennek, vagy amannak az örökéletre nézve?“ Mi haszna a pillanatnyi gyönyörnek, melynek a bizonyos halál bizonytalan órája minden bizonynyal véget vet, és örök gyötrelmet követendi? Mi hasznót hajt a meg nem érdemlett dicséret, a nagy tekintély, az emberek minden magasztalása és tisztelete, ha egykor Isten ítélő-széke, és az utolsó-ítélet nagy napján az egész emberiség előtt kiki a maga minémiségében fog föl-tünni? Mit használ neked ezen hatalmasnak kegye, tettése, egy gyarló teremtménynek barátsága, ha téged Isten ellenségévé teszzen? Mit segitend rajtad a hitetlenség, lélekismereted elfojtása? mit a te ellenkezésed, dolyfős daczolásod Jézus evangéliuma- és anyaszentegyházával, miután előbb-utóbb az élő Istennek kezébe kerülendesz? — Örök boldogság, avagy örök kárhozat! mennyország vagy pokol!... Egy a szükséges. „Féljed az Istent és az ő parancsolatit megtartsad; mert ez az egész ember“ (Predik. 12. 13.). Oh irgalmas Isten! te alkotál, érteed alkotál minket, és mi csak is benned bizunk és találunk nyugalmat. Egyedül téged akarunk imádni, neked egyedül szolgálni. De mivel érezzük gyarló voltunkat, nyujtsd segitő jobbodat, add szent malasztodat, hogy neked híven szolgálván, elvehessük ez életben lelki és testi áldásodat, a siron tul pedig az örök boldogság koronáját. Engedd, kérünk, hogy a te

szent fiad édes anyja, a b. szüz Máriának örökségét, magyar hazánkat, mielőbb boldognak láthassuk. Ugy legyen!

Devics József.

Egy ósz magyar fohásza.

Dicsértessék az Ur Jézus,
Légyen áldott szent neve!
Ihlesse meg nemzetünket
Szent malasztjának heve:

Hogy ama nehéz tusában,
Melyben jogaiért vív,
Isten-, haza-, a királyhoz
S törvényihez legyen hív.

Óvja meg pártoskodástól,
Mert az romlásra vezet;
Adja, hogy a nagy munkáboz
Kiki nyujtszon jobbkezet!

Egyetértve s egy erővel
Hogyha vívunk: nem lehet,
Hogy törvényes igazaink
Ne nyerjenek győzelmet.

Ha győzelmünk megszilárdul,
Ama jóslat testté lesz,
Me'yet a nagy honfi mondott:
„A magyar nem volt, de lesz.“

Dicsértessék az Ur Jézus,
Légyen áldott szent neve!
Vezérelje lépteinket
A magyarok Istene! —

D...?

Agárdi lombok.

Regék

Danisztól.

VIII.

Bószá Julis álma.

(Folytatás.)

Volt egyszer egy öreg tündérkirály, ki egyetlen fiát elküldötte összejárni az egész világot, hogy keresné meg elveszett édes anyját. Az utra semmit sem adott neki, hanem így szólott hozzá: „Édes fiam! nesze ezen arany esengetyű; százezerszer van megszentelve, és megáldva a szentek városában, a mennyei Jerusalemben. Valahányszor megrázod e esengetyűt, mindannyiszor ugyanazon pillanatban ott terem én melletted, bármelyik sarkán leendesz is a világnak. Hanem jól megjegyezd magadnak édes fiam, hogy csak a leg-szorítóbb szükségben, és a legnagyobb veszélyben rázhatod meg e esengetyűt. Mert ha ok nélkül, ha veszély-és szükségben kívül rázogatom: akkor az arany esengetyű elveszti az erejét, és én nem fogok megjelenedni melletted.“

Ezzel a tündérfiu utnak indult. Ment, ment, ment; tovább, tovább, tovább; a föld egyik oldalán semmiség volt hátra; a világ egész kerekességét összevissza járta.

Végre nagy erdőbe jutott, és az erdőben rablók kezébe esett; és kirabolták őt, az aranycsengetyűt is elvették tőle, és meg akarák ölni. Mikor pedig látá, hogy megölni akarnák, könyörgött nekik: hogy, mielőtt megölnék, engednék meg neki azt az örömet, hogy édes atyjától rá maradt kedves csengetyűjét még egyszer megrázhassa, és annak gyönyörűsége hangján örvendezhesen. A rablók pedig kezébe adák az arany csengetyűt; ki csenget vala oly gyönyörűm, hogy az egész erdő vígad vala hangjától. A csengő szózatára egy pillanatban ott termett az öreg tündér, és széthányá a rablókat, mint a szél a polyvát.

Ekkor tovább utazék a tündérfiu, és érkezék a nagy tenger partjára, és felült egy szárnyas hajóra, hogy keresztülutaznék a tengeren. De ime, a tengeren nagy szélvész támadta, és összezuzatott a hajó; és a hajó népe közül már sokan elveszének. A tündérfiu pedig egy deszka-szalba kapaszkodva, egy örvény szélén kavargó vala, mely őt sodrába bekapva, kevés perczek alatt a tenger fenekére merítette volna. Ekkor eszébe jutott a csengetyű; kirántá azt félkezével a kebléből, és rázza vala keményen. Egy pillanatban ott terem vala az öreg tündér, átölelé fiát, és kivitte a messzefekvő partra, azután eltűnt.

Tovább ment pedig az ifju tündér, és érkezett egy városba; és ott szolgálatba állta. Nemsokára súlyosan megbetegült, és elhagyatott mindenektől. Midőn pedig kínai között kétségbeesve haldokolna, eszébe jutott a kis arany csengetyű; ellágyult kezeivel nagy nehezen elővéve kebléből, megrázá azt, és azonnal ott terem vala az öreg tündér, és kérdé a fiát, mondván: „Édes fiam! mi bajod?” És a fiu felé: „Tűz éget, tűz éget!” És mondá az öreg tündér: „Miféle tűz éget?” És a fiu felelé: „Jaj atyám! a pokol tüze, a bűn tüze!” — Ekkor az öreg tündér elővett a szekrényéből egy arany szelenczét; és a szelenczéből elővett egy kis gömbölyű fehér kenyeret, és mutatá fiának, és kérdé őt: „Ismered-e ezt az orvosságot?” És mondá a fiu: „Nem.” — „Tehát akarod-e tudni, mi ez, és akarsz-e tőle meggyógyulni?” — És mondá a fiu: „Akarok.” — Ekkor az öreg tündér így szóla: — „Édes fiam vigyázz! ez az orvosság:

Memyország mannája,
Isten ereje;
Az angyalok tápja,
Élet veleje.
Vérré vált kenyér,
Világgal felér;
Nem láthatod szemmel,
Érezheted szíveddel.
Hit a bölesője,
Ég a szülője;
Szűz gyermek Szűztől,
Megment a tüztől; —
Nyisd fel szád!
Vedd hozzád! —

És betevé a kenyeret a fiuak szájába, és szájából a lelkébe; a fiu azonnal meggyógyula, és az öreg tündér eltűnt.

Történt pedig, hogy a tündérfiu igen gazdag lön, és megházasodott ugyanazon városban, és lettek fiai

és leányai. — Látván pedig, hogy gazdag és boldog volna, így elmélkedék magában: „Nem leszek többé nyomorúságban; nem lesz többé szükség az arany csengetyűre!” — És nem becsülé többé az arany csengetyűt, hanem fiaeskáinak adá játszani, kik is hányták-vetették azt szobájában és utczán; porban, sárban, szemétben, annyira, hogy elveszett végre arany szíve az arany csengetyűnek. Ettől fogva pedig rosra fordulának a tündérfiu napjai. Napról napra szegényebb lön; nyomorúságra jutott családjával, végre éhen kezdtek elveszni. Ekkor jutott eszébe az arany csengetyű, melyet megbecsülni nem tudott. Előkereste még egyszer, és rázta. De hiában rázta, rázta; nem adott többé hangot az arany csengetyű, mert nem volt meg arany szívecskéje, és az öreg tündér nem jelent meg többé. A mily nyomorban végnapjaikat töltötték, azon nyomorban él is vesztek.

Itt elhallgatott Julesa egy kevéssé, azután pedig így folytatá beszédét: „Édes Andrisom! ezen arany csengetyű jelenti a Jézus és Mária szent nevét, melynek zengése szebb az arany csengő zengzeténél; méz a szájban, tűz a szívben a Jézus és Mária neve. Azért ha e szép nevek kimondására nem érzesz ajakidban édes-séget, és nem veszesz észre szíved körül melegséget: akkor halva vagy. Ha szükségben, vagy veszélyben vagyunk, vagy ha a halállal viaskodni találunk: csak csengetyűnk ezen arany csengetyűvel, és kiáltunk: „Jézus, Mária!” ... és azonnal érezni fogjuk jelenlétét a mennyei hatalmas pártfogásnak. De meg kell ám becsülni, édes Andrisom, e szép neveket! Hiában emlegetni, vagy velök káromlóan épen játszani soha nem szabad; mert akkor elvesz a szíve, azaz: elvesz az ereje, és a szükség esetében hiában kiáltunk vele, nem hallja meg az Isten. Azért édes Andrisom! habár miokért is fogsz szomorkodni, mondd ki e szép neveket bizalommal, buzgósággal, és érezni fogod szívedben a vigasztalást. Még a hited is öregbedni fog; és azt is átlátni fogod akkor, hogy én téged szeretlek, és hogy sorsommal meg vagyok elégedve.”

Julesa ekkor Andris kebelére borult, és akará őt megölelni. Hanem hirtelen csattanás támadt a szobájában, és ime a légből megjelent egy tündér, kedves alaku, s elfűv a gyertyát, és azonnal elfutott a tündér hegyeken, völgyeken keresztül a lenyugodott nap után, és elérte a napot a tenger partján, s annak koronájáról letört három égő sugarat, és pillanatban visszatért vele, Julesa homlokára font belőle koszorút. Julesa feje oly világos lön tőle, hogy belelehetett velejébe látni; és látá Andris minden gondolatait Julesának, és megismeré, hogy csak az Istenre és férjére gondol. — Ekkor ismét eltűnt a kis tündér, és egy pillanatban fől szállott az égre; a holdvilágból letörte a legfényesebb darabot, és szívet készített belőle, és Julesa keblébe betette. Ekkor Julesa keble oly világos lön, hogy keresztül lehetett rajta látni, és meg lehetett ismerni a szíve közepén minden érzéseit; tisztán lehetett látni, hogy világos szívben nem volt egyéb, mint az Isten szerelmének, a férje iránti hűségnek, és a megelégedésnek szent érzése.

A tündér ekkor leszállott a föld alá, a föld keblébe, a föld méchébe, a föld szívébe; és összeszedé odalent a

legtisztább ezüst port, mázat készíte belőle, és megkené vele Julesa kezét, meg is fényesíté. És ragyogott Julesa keze, mint a művészileg kikárolt ezüst, és át lehetett látni rajta, mint a legfinomabb kristály-üvegen; és kis ujjacskáiban lehetett látni legfinomabb, legapróbb véreceskét, mint a piros selyemfonál vékony szálaít; meg lehetett ismerni, hogy minden legkisebb véresepp a házi boldogság és lelki-testi jólét előmozdítására szenteli föl szolgálatát.

Látván pedig Andris e sok ritkaságot, elérzékenyült, elfelejté bánatát, és megvigasztalódott; de csak másnap délig, és akkor ismét visszaesett régi bánatába, szomorú lón ismét sokkal inkább, mintsem azelőtt. Julesa tehát harmadik este ismét monda mesét Andrisnak ilyenképen. (Folytatása követk.)

Városi levelek.

XXVI.

„Ez a bünösöket magához fogadja.“
Lukács 15, 2.

Pécs. — Bünbálat ideje. — Isten irgalma egyedüli menedékünk. — Hét hajlék és egy szállás. — Furesa alakok. — Álom, és mégis való.

Gyarló az ember, és az igaz is hétszer vétkezik napjában. Józsi, kiről szólaní akarok, nagyon restelte, hogy minden iparkodása daczára sem képes ment lenni a büntöl. Napi munkájában elfáradván, örömmel adá fáradt testét nyugalomnak. Álmban egy szép, nagy réten léle magát, melyen hét, szépen épült esinos házat látott. A nap bíbor fényében ragyogott; a derült, azur-kék egen legkisebb felhő sem mutatkozott. . . Egyszerre a tiszta ég beborul, felhőre felhő tornyosul, villám villámlatán cikázik, a dörgés rettenő moraja hirdeti a közelgő vihart.

Éjjeli sötétség áll be; minden oly komor és bus, hogy az álmodozó nem tudja, hová forduljon.

Egyszerre a villám tüze megvilágítja az említett házakat. . . Nyilsebességgel menekül az első házhoz, ott szállást keresendő. De ime! egy fiatal komoly alak lép elé e szavakkal: Itt nincs menhelyed. Másokat megcsaltál, idegen jószágot bírsz, loptál, a talált jószágot megtartottad, uszoráskodtál. Az igazságtalan uton vándoroltál: azért távozzál, nem adhatok szállást, mert én az — igazság vagyok!

Az ajtó becsukódott és Józsi a másodík hajlékhoz siet. Itt egy nyájas vidor areczsal találkozik, és már-már szebb reményeket képzel virulni. . . De. . . oh Isten! itt is elutasítják: Nem fogadhatlak be, mert rut harag, ellenségeskedés honol szívedben. Megbántódnak meg nem bocsátóttál, és elleneiddel nem engesztelődöttél ki. . . szeretet nélküli lelkek nem léphetik át e ház küszöbét, mert én vagyok a — szeretet!

Mitevő legyen? Hát csak elballagott a következő házhoz. De itt. . . jaj de ázik! bármint kopogtat, nem nyílik ki az ajtó, csak az ablakon át látott egy fehér alakot mennyei fényvel megvilágítva, ki e szavakat kiáltá: Fuss innen te tisztátalan szívű, fajtalan életű, ne közelíts, én vagyok a — tisztaság!

A szegény álmodozó ijedten futott a negyedik vaskóhoz; de egy öreg alak lép eléje arezáról az őszinteség sugárzott le. E szavakkal utasítja el a szállást kérőt: Menj innét, sokat hazudtál, ígértedet nem tartottad meg, szájad ígent, szíved nem-ei mondott, őszintelen, bizelgő voltál; nem használhatlak, mert én vagyok az — őszinteség!

Elesüggedve lépdegél az ötödik házhoz, de itt volt ám még csak a hadd el hadd. Itt meg épen megszidták; pedig az ilyen szállás keserves. Te kőborló — szól hozzá a ház ura — nézd e kezemben levő feszületet! megbántottad a legjobb atyádat, ki legnagyobb jötevőd, ki éretted, büneidért szenvedett s meghalt. . . Nem háladatlanság-e ez? Lóduj tőlem, mert én vagyok az — istenífelelem!

Csaknem kétségbeesve siet a hatodik házhoz, mely előtt

egy hosszú ruhába öltözködött nyájas, szende, kedves alakot vesz észre, kezében palmaágot tartva. Szerencsétlen ember! — szól az álmodozóhoz — lelked édes nyugalmát elvesztetted, nincs nyugodt lelkismereted. Bármint szeretnék is, nem adhatok szállást neked, mert én vagyok a — békeség! De ne essél kétségbe, légy kitartó, és ujjsd meg kérelmedet az utolsó házban is; ott zörgess, és megnyitattik, kérj és adatik, mert ott ikertestvérem lakik, az — irgalom!

Már alig járhatott. . . Kimerülve tart az utolsó házban. Oh utolsó remény-esillag! meddig kinzod még keblem szédült foszlányait? De. . . de midőn a baj legnagyobb, az Isten legközelebb szokott állni. Egy alak szomorú, fekete gyász-ruhában sietett elé e szavakkal: Szegény barátom! . . . meddig késsel még az éji homályban? Miért tévedsz ott, hol hiában keresesz segítséget. Oh mily rég vártalak már. Jőj! lépj be hajlékomba, pibend ki fáradalmaidat. Minden kívánatod teljesülni fog, csak. . . oh nagy s fontos szó! — csak sirasd meg büneidet, légy olyan, minő eddig nem voltál.

E nagy öröme fölébredt az álmodozó, gondolkodott, s így szólt: Valóban az ember csak az irgalom trónjánál találhat menedéket.

De hol keresne is a bünös máshol otalmat? Talán az isteni igazságnál? Oh barátom! bárki légy is, mered-e állítani, hogy lelked tiszta minden igazságtalanságtól? Oh hány igazságtalan gondolatod volt már! Az igazságtalanság utján vándoroltál; talán esaltál, loptál, a talált megtartottad, uszoráskodtál, kárt tettél? és ha mindezt csak gondolatban tetted is, nem számollhatsz az örök hajlékra, mert: „Az igazságtalan Isten országának örökségét nem bírandja“ (I. Kor. 6. 9.).

De talán azt gondolod: hisz az Isten szerető atya, nem fog eltaszítani! Igazad van; ő gyermekeit, kiket a szeretetől ismer meg, nem taszítja el. De dícselkedtet-e ily szeretettel? . . . Nem nézted-e sokszor kaján szemmel embertársad szerencsését? Volt-e szeretet szívedben, szádban, tetteidben? Nem viseltettél-e haraggal embertársad irányában? . . . Azért ne is menj kopogni a szeretet hajlékánál, mert: „Ha mindened van, szereteted pedig nincs, semmi sem vagy“ (I. Kor. 13, 2.).

Vagy talán tisztaságra hivatkozol? Tudod-e, hogy még maguk az angyalok sem tiszták Istenhez képest? És te? . . . ha nem is merültél el a fajtalan élet árjába, de nem voltak-e tisztátalan gondolatid, vágyaid, pillantásaid? — „A tisztátalannak nincs öröksége Isten országában“ (Ephesus.).

Hát az őszinteség ékességed-e? Nem volt-e ellenkezésben életed szavaiddal? Száddal vallottad, szívedben tagadtad Uradat. Gyermekekének nevezted magad, és ellenségeivel vándorolsz. Képmutató, csalárd vagy. Judási esókkal illeted őt. „Utálja Isten a hamis ajkakat“ (Péld. 13, 22.).

Bünös száddal mered-e állítani, hogy az istenífelelem barátja vagy? Oh mily ritkán gondoltál az Isten mindenütt jelenlétére! Sőt daczára ennek, vétkeztél az ő színe előtt. Nem követted az egyiptomi József szép példáját. „Ha én vagyok az Ur, hol a tőlem való félelem?“ (Malak. 1, 6.)

Isten a békeség fejedelme. A ki hozzá akar jutni, annak békesége legyen szívében. Ezen békesé et pedig a bünös nem bírja, nem bírhatja. Bünös vagy te is, hiányzik a békeség, és azért nem juthatsz az Istenhez, mert csak a „békeségek boldogok, ők neveztetnek Isten fiainak“ (Máté 5, 9.).

Hasztalan! Nincs egyéb hátra, mint az irgalomhoz folya modni. Ez egyedüli menhelyed. Légy bármily nagy bünös, az isteni kegyelem hóféhrre mossa azt. Legyen oly sok vétked, mint az égen csillag, és a tengerben porszem: az Isten irgalma eltörli. De. . . de jobbulás, bünbálat s gyónás szükséges.

Ha nekem nem hiszsz, higy az írásnak, mely számtalan helyeín hirdeti az Isten irgalmát. „Istennek tetsző áldozat a törődött lélek, a töredelmes és alázatos szív, Isten, meg nem veted“ (Zsolt. 50, 19.). — „Ez a bünösöket magához fogadja“ (Lukács 15, 2.). — „Térjete meg és tartsatok bünbálatot minden gonozságtokról, és a gonozság nem lez romlásokra“ (Ezek. 18, 30.). Irgalmasságot gyakorlok több ezredékig azok iránt, kik engem szeretnek“ (V. Móz. 5, 10.). „Az Ur irgalmával tele van a föld“ (Zsolt. 32). „Te pedig Uram! könyörlő s irgalmas, hosszútűrő s nagyon kegyelmes vagy“ (Zsolt. 85.). „Az Isten fia nem jött lelkeket veszteni, hanem megnyerni“

(Lukács 9.) „Nem akarom a bűnös halálát“ (Ezek. 18.). „Legyen, Uram, rajtunk irgalmas, mint benned biztunk“ (Zsolt. 32.).
Mendlik Agoston.

Erdélyi uti-képek.

— Emlékül G..... J. barátomnak. —

II.

Károly-Fehérvár eredete, mint jobbadán minden váré, a mesés őshomályban vesz el. Azt tartja a népmonda, hogy Gyula vezér őseinkkel erre vadászatot tartva, akadt volna az erdővel már akkor benőtt váromokra. Annyi azonban történetileg áll, hogy Gyula Apulunnak azon a város fölött most is emelkedettebb helyen levő részét alakította erősséggé, melyen hajdan a romaiak kastélya állott. E helyet választá magának lakhelyül, melyet is nevével Gyula-Fehérvárnak nevezett. A vár mellett félkörben csakhamar népesült város emelkedett, annak bátorsága alatt jólétben örvendő. Azonban a halál öldöklő angyala irtó csapást szórt 1242-ben mind a vár, mind a város lakóira, leölvén nagy részben mindkettőnek lakóit. Szaporodott a esonhalom, mintha nem elég lett volna ugy is e helyen. Feldulva állott a vár és új romjai befestvék piros vérről. Hyen árva, elhagyatott állapotban sinlődött Hunyadi Jánosig, ki azt ismét fölépítteté. De a haragos ég újra megdőrdült fölötte 1601-ben, tüzzel és vassal pusztította el mindent Mihály oláhországi vajda vezére, Rácz György. Ezt követte a még borzasztóbb rombolás 1658-ban, mikor is a tatárok és törökök határt nem ismerő vandalizmussal törtek Fehérvárra.

E siralmas sorsot így írja le Szalárdi János, mint szemtanú: „Szív-szakadással, sirankozó szemmel nézhetné volna itt akárki is, mind szépséges és Isten tiszteletére tartozó, mind világi külső nagy pompára temérdek sok költséggel épített friss épületeknek rettenetes romlását stb.: midőn a dühös ellenség a templomnak, tornyoknak, fejedelmi szép házaknak minden szeglyenkait felbujván, az egyházakbeli minden temetéseket felrontván, s a fejedelmek s nagy emberek tetemeit koporsóikból kihányván, valamint azok közül hasznára és prédára való találhatnának, egymás között felosztván, feltett zászlókat letépvén, szagatván, meketutána mindent feldúltak, prédáltak volna, a toronybeli minden harangokat, az Isten népének kereszténységnek nagyon való megajdászására s csufolatására rettenetesen megvonnán, annakutána mind a két szép torony alá a esunya kegyetlen pusztító nép az egyházbeli székeket behordván, s tüzet vetvén alája, mind egyházakat tornyokat, azokban levő, együtt majd hallatlan szép harangokkal, órákkal, collegiumot, iskolát, fejedelmi drága épületű házakat, s az egész rakott épületű külső-belső várost porrá és hamuvá tevék.“ (Gr. Kemény József „Notitia Archiv. Alb.“ című könyve 53. lapján.)

De ki tudná részletesen elősorolni azon vérfagyaláló eseményeket, melyeknek színtere Fehérvár volt? Csak nem minden század meghozta számára a legkegyetlenebb halált. — Elhallgatom a hofi szívfájdalmát Betek Ferencz, Kendi Ferencz és Antal legyilkoltatásán, kik Izabella parancsára vértettek el; el a Székely Mózes és Básta közt folyó véres tusát; nem említem a hős védelemben elvérzett táncosokat, kik II. Rákóczy alatt 1658-ban az ostromló török-táncosok vére alatt festék ifjú véreikkel a bástyát. Hisz ezek elmultak véres emlékeikkel együtt! Vond le azért barátom szívedől a gyászt és keresd lelkeddel a föl-földeingő béke korszakát e siralmas idők közepe. Hidd el, oly jól esik egy romboló orkán után, habár egy pár napra is, élvezni az üde lég enyhítő balszámát. Fölüljül ilyenkor a szív, elfeledi kínjait, s a fájdalom vérező tövisét örömszává varázsolja át az égő remény. Szálljon azért lelked a mult idők keserves napjai között azon magasztos jelentekekre vissza, melyek tájó szív d sebet behegesszük.

Tekintsd a fejedelmek választását s azoknak fényes begíttatását. Nézd a haza szeretetében megőszült országnagyokat méltóságsugárzó arczukkal; a dalias leventéket ugránczó harezzi méneiken; a hon népét ujjongó örömeivel és a bájos bölgy-sereget lennzetünk ez ő vragkoszoruját a haza iránti forró szerelmökkel, kik mindannyian határtan örömmel körülfonva az új fejedelmet — az eleledt keserű mult gyá-

szos romjai közt — felharsogó szívvidorság közt üdvözlek a hon nagy napját, mit az agyuk dőreje, a zene rivalgó harsónája s a harangok ünnepies zugása annál inkább magasztosított. Kapesold ez országos ünnepélyhez még a királyi fényben ragyogó fejedelmi nászt, vagy a véres csatákból győzelmesen visszatérő hajnokok fogadtatását, s ezek közt főleg honunk leg-nagyobb hősenek, Hunyadi Jánosnak az élet-halálra vivott szent-imrei csata után diadalmos bevonulását. Oh mily hatalmasan zenghetett itt a török rabszijas igája alól fölszabadított hongyermekének szíve örömdalát! Mily lángviharban törhetett ki a kebel Erdély legnagyobb győzelmének e legdicsőbb napján! Valóban, ha voltak országos csapásai e hazának, voltak örömuapjai is, melyekben a sebzett szív boldogul érezte magát.

De kérdés, maradt-e legalább egy sírkő a hajdani korból, multunk e nagyszerű temetőjét jelölő? Merengve haligat az érző lélek és szívünk édes sejtjelemszerűt anélkül, merül el; míg a révedező szemek, könyvtől reszketően, Fehérvár leg-régibb és dicsőbb épületére, a székes-egyházra mutatnak.

Meddig csak az emlékezet Erdélyt illetőleg visszazárlhat a történet lapjain, e hely minden időben Istennek vala szentelve. Valamint Romában a hamis isteneknek épült templomromjain emelkedtek szentegyházak az igaz Istennek: ugy itt is az első keresztény templom az ősi pogány kornak az üdvözítő hit erejétől megszentelt kövéből emeltetett. Építésének idejét határozottan meg nem mondhatni. Annyit azonban a történetírők nagyobb része állításából ki lehet venni, miszerint annak alapja 1003-ban tetetett le, mint a mikor sz. István király Gyula vezéren diadalmaskodva, ide püspökséget alapított. Több történetíró szerint igen hihető, hogy e több évet igénylő goth és byzancezi stílyel vegyes nagyszerű mű sz. László idejében végeztetett be. Ezek szerint annak nem fölépítése, de megújítása és esinosítása tulajdoníthatatik e haza legnagyobb fiának, Hunyadi Jánosnak. Ezt állítja Heltai Gáspár is „Chronica-jában.“

Siralmas multját e templom történetének az 1242-ben honunkat végső veszedelemre juttatott tatárok dúlása nyitja meg. Halljuk, mit mond erről Roger nagyváradi kanonok „Miserabile carmen“ stb. című könyvében: „Végre nyolezad napra, hogy az erdőből kivonultunk, Fehérvárra érkezünk, hol a leölettek esontjain és fejain, a templomok és paloták széthányt és aláasott, a keresztények vérevel festett falain kívül mi egyebet sem lehetett látni. És noba az ártalesan vér a földön, mely azt bő mértékben beszívá, nem vala látható, mindazonáltal még látszának a pirosra festett kövek (két évi fogsága után), melyeken át folytonos sirás és keserű sohajok nélkül nem lehet haladni.“

„E romlásból alig épüle föl, midőn 1277-ki „Reminiscere“ vasárnapon, vagyis február 21-én a püspök és káptalan hatósága alá tartozott szászok a székesegyházat — mint a fehérvári káptalan 1309-ben Budára a pápai követhez indított küldöttségének para-ziratában, mely az itteni megye-könyvtárban kéziratul megvan, olvashatni — fegyveres kézzel megrohanván, azt ellenségesen megtámadák, abban körülbelül kétezzer embert mind a két nemből s köztök Agapiust, ez egyház esperesét, Mihályt az ozdi, Bertalant a küllői esperest, és Raeha fehérvári plebánost és kanonokot számos papokkal együtt megégetvén, a díszítvényeket elragadván, és az egyháznak könyveit és okmányait elviven.“ E borzasztó tény bizonyítja a magyarországi püspököknek 1291-ben Budán tartott zsinatában hozott végzés, mely a templompusztítókat az egyházból kizáróttaknak nyilvánítja mindaddig, míg az okozott kárt meg nem térítik. Bizonyítja továbbá IV. László királynak 1278-ban kelt rendelete, melyben a szászok által okozott romlás és károkok pótlására a káptalannak a toidai sóaknát adományozza. (Szereday, Not. V. et N. Capit.; gróf Kemény József, Not. Archiv. Alb., Schem. Dioc. 1848. Lásd bővebben erről a k-fehérvári főgymnasium „Tudósítványát“ 1857.)

A templom története nagy részben az erdélyi egyház történetét is híven festi. Ha a béke olajága virított szentelt falai közt: akkor az egyház áldásos kegye meg nem zavart anyai szív-ösággal örködött e honnak sokat szenvedett nyája fölött. Ellenben, ha vérvizataros fellegek húzódtak el megbarnult falai fölött: árvaságra hagyott a jobb sorsra érdemes nép. Voltak

idők, midőn a vallásos villongások soha eléggé meg nem bántatható zűrzavartsággal riasztották el az apostolok utódját a sz. István alapította székéből; kezét teitek a templomra, nem ijedvén vissza annak keresztalakjától. Ma az unitáriusoké, holnap a reformatusoké volt; csak azé nem, kit annak bírása elvitázhatatlan joggal megilletett. . . De végre is az elnyomott igazság győzött, s az ősiség e szent hagyományára visszaadott azoknak, kiknek eredetileg vala adva.

Nem, nem lehet leírni e templom történetét hiven, élénken; mint nem lehet tolmácsolni az érzést, ha abba belépünk. Ismeretlen s mégis oly ismerős hangok ráznak itt föl. Szívig szóló hangok ezek az enyészet országából. Századok beszélnek itt siri nyelven az emberi gyarlóság- és mulandóságról, hogy századok buja és fájdalma égesse a keblet. Miért nem lesz a mult sirja már egyszer behantolva? Miért nem tud szótlannal nyugodni leásott koporsójában, mint egy halott? A gyermek ha fölsikolt bölcsőjében, édes anyja meleg keblére emeli, s legforróbb esőkjával deríti öröme őt, a mosolygó kis angyalt. És a mult, a jelennek ez édes anyja, mostoha kezekkel nyit sebet a szíven, s ha néha egy derűfényt lövel át a szív borulatán, csak azért van, hogy a fájdalom egész nagyságában meglátva, annál inkább vérezzék a kebel. Jer barátom! Zarándokoljunk az ország legnagyobb halottjainhoz, kis honunk e Wallhallájához. . . Századok beszélnek itt siri nyelven. . . Itt, e templomban nyugszik a kereszténység hős bajnoka, Hunyadi János. Hazája- és sz. hiteért harezolt ő testestül, lelkestül; és ő hazájában nem talált nyugalmat! Az istentelen barbár düh szétszórta még porát is, hogy azt se bírja a magyar. De él és élni fog neve örökre, míg csak a földön kegyelet lakik a szívekben. Itt nyugosznak Erdély püspökei, Hunyadi öcsese János és fia László, Izabella királynő. János Zsigmond, Martinuzzi cardinál, Báthory András, Bethlen Gábor, Rákóczy György, és sokan mások e hon nagyaiból. — Csak most tudom igazán, mit tesz érezni a hon legnagyobb fiának koporsója mellett! Barátom, a kebel megszakadna e helyen a fájdalom kínos terhe alatt, ha a könyező szemek e reményt sugárzó ponton meg nem nyugodnának: „Nagyobb lesz e háznak dicsősége, mint az elsőé!” (Haggaeus, 2. 9.)

I r n á k.

Katholikus hitélet.

Pécs, jan. 25-én 1861. Birnék bár, csak egy pillanatra is, egy aranyszáju sz. János ékesszólásával, vagy egy sz. Agoston avatott tollával, hogy méltóképen festhetném le szívem érzelmeit, melyeket bennem mai szent ünnepünk fölkelte. De szavam csak viszhangok, s azért sokkal gyöngébbek, tökéletlenebbek a valónál, a megindult szív hullámzó érzelmeinél. A népek apostola, intézetünk védszentje, sz. Pál tanulságteljes megtérése ünnepét, Pál fordulását ülik. Bárkinék is elég leendett házi kápolnámba csak belépni, a kívülágitott s ünnepiesen fölkéített oltár-képet csak megtekinteni, hogy azonnal minden magyarázat nélkül kitalálja örvendezésünk okát. Az előmlő virágillat mintha csak a nagy apostol érdemeiben illatozó dicső tetteit akarta volna eszünkbe juttatni. Az oltár előtt a kis ugró-kut fölfelé szökellő vékony sugara mintha csak arra figyelmeztetett volna, hogy, mint az apostol, fölfelé irányozzuk minden gondolatunkat; de azért a földön élőkről se feledkezzünk meg, hanem az örökkévalók szemléletében megtisztult értelmünket s szeretetünket fordítsuk a kopár szívek megtermékenyítésére, s mint a szökő-kut medencéjébe visszatérő kristály-tiszta víz, áraszzuk égő szeretetünket feleink testi s lelki javának előmozdítására. Az oltár számolyán lobogó tűz Ábrahám áldozattüzét jelképezé, melyen legnagyobb kincsét, egyetlen fiát is kész volt Urának föláldozni. Pirosuló kék lángjaiból mintha csak ezt olvastuk volna: Hozzáátok áldozatul az új-szövetség Urának ti is legfőbb kincseteket: értelmeteket, akaratotokat, s ha kell, élteteket; másrészt a lángoló szerelmet, a lankadni nem tudó lángbuzgalmat is jelenté e tűz, melyet maga Jézus ihlett a nagy apostol szívébe esodálatos megtérése pillanatában. — Szívhez szóló volt a beszéd, melylyel egyik társunk az ünnepet dicsőítette. Először is szívélyesen üdvözlé körünkben mélt. urunkat, szeretett püspökünket, s többi magas vendégeinket, kik hozzánk szívesen leereszkedni kegyeskedtek. A be-

széd folytán megható volt látni a megindulás kiszajtolta könyeket, melyek az érdemekben megöszült agg főpapok tisztas arczán végig gördülének. A szónok megkísérté elszámlálni a népek apostolának végetlen érdemeit, s példányképül állítá előnkbe a nagy apostolt, hogy rá, mint tükörré tekintve, szorgalommal készüljünk nagy pályánk méltó befutására, s hogy a régi emberből kivetközvé, új emberbe öltözködjünk, ki szentség- és igazságban teremtettet, nehogy pásztorok helyett ragadozó farkasai legyünk az Isten nyájának. Főlemlité a mostani terhes körülményeket. És a bátor elszántság, szilárd állhatatosság s gyermeki hűségben ismét kit ajánlhatott volna inkább követendőnek, ha nem az intézet jól választott védszentjét, kinek élte a zsenge egyházért szakadatlan küzdelem, jutalma ellenségeitől kin, börtön és bilines vala? Kerthez hasonlító kis kápolnákat, melyben gyümölcsöző fák s fejlő virágok vannak; s kis virágcsokrot ajánla, hogy azt leszakasztva, összefűzve, szívünkre tűzzük e nap emlékeül. E virágcsokor a lángszívű apostol emez, önfeláldozást hirdető mondata: „Én pedig nem csak megköztetni, de meghalni is akarok az Ur Jézus nevéért!”

Egy papnővendék.

Bikács, jan. 27. A mai mostoha körülményekkel teljes világban s langyos vallásosságú időkben oly ritka kegyességű kegyuri tény, minővel legújabbban a nagyérdemű ft. nagyváradi l. sz. káptalan, mint a bihar-bikácsi plebánia védnöke, engemet, mint lelkipásztort, hűveimmel együtt megörvendeztetni kegyeskedett, s egyuttal Isten dicsőségét is előmozdítani buzgókodott — ily jótéteményt, mondom, vétkes hanyag-áznak itélném elhallgatni: részint azért, hogy, miként mi épülünk, ugy épüljenek rajta mások is, és ha módjok van, kövessék is a dicső példát; részint pedig, hogy forró szívből eredett hála-köszönetet mondhassak a katolikus közönség színe előtt azért, hogy alázatos kérésre 100 austr. ért. forintnyi összeget ajánlékozni méltóztatott a föntisztelt kegyuraság e plebániái egyház öltönybeli szükségleteinek fedezésére. Vegyék tehát ezért az érdemteljes káptalani tagok az egyszerű szívek tiszta hála-köszönetét. — **Milos Fogarassy** Mihály ez. püspök ur, mindezt meg nem eléelve, önmaga sajátjából adományozott egy gyönyörű, értékes, gyász-istentisztelethez szükséges bársony szent öltönyt minden hozzá tartozókkal együtt, és megígérni kegyeskedett, miszerint legközelebb szemé yesen, igen becses látogatásával fog megörvendeztetni bennünket, s megtekintendi az igen szegény állapotra jutott nagyoltárt, és azt a védszent avult képevel együtt — ki egyszersmind a föntisztelt káptalannak is alapítója és védszentje, tudnillik sz. László — szintén saját lelkes buzgalomból önköltségen megújítatandja. Ime ő méltósága, habár számos érdemei által szerzett babér övezi már halántékait, most sem szűnik meg körében mások épülését s Isten dicsőségét munkálni, mind végig hű maradván önmagához. Ily tettei által emelt ő már magának hazazerte a szívekben marandó és mindennél becsesb emlékeket. Engedje a jó Isten, hogy még sokáig boldogithassa egyházunkat és hazánkat!

Le h o c z k y J ó z s e f.

Különfelek.

— **Reáltanodai segélyalapítvány.** Kitünő örömemre szolgál az összes haza színe előtt nyilvánthatni: hogy bibornok herceg-prímásunk, **Seitovszky Ker. János** ur ő eminentiája, mint a szegények valódi atyja s a tudományok nagylelkű pártfogója, a pesti magyar főreáltanoda megnyitása ünnepélyének emlékkönyveeskéjé s a vele összekötött ezélt magas figyelmére s kegyelmes pártfogására méltatni kegyeskedvén, tiszt. **Szabóky Adolf** hittanár urhoz intézett kegyelmes iratával a reáltanodai szegény tanulókat segélyező alapítványhoz magyarországi földtehermentesítő kötelezvényekben kétszáz forintot beküldeni méltóztatott akképen, hogy ezen állampapírok kamatai a nevezett cézúra fordítandók legyenek. Midőn a nagylelkű adományért az ügy nevében, mely eddig is a magyar főpapság részéről nyert legjelentékenyebb gyámolítást, legbensőbb hála-köszönetet nyilvánított, legyen szabad egyuttal az összes magyar főreáltanodai tanártestület nevében azon örömtünket és köszönetünket kifejezni, hogy mélyen tisztelt bibornok áldornagyunk atyai kegyessége nem uta-

sítá vissza azon alázatos kérelmünket: miszerint ezen alapítvány ő eminentiája magas nevét viselhesse, minék folytán azt ezentúl Scitovszky-alapítványnak czímezendjük, mely is ekkép immár 325 fnyi összegre növekedett. Kelt Pesten, febr. 1. 1861. — Ney Ferencz, mint a pesti magyar főelőtanoda id. igazgatója.

— Nyilatkozat. Alulírottak méltó nehezettel olvastuk a „Magyar Sajtó“ 17-dik, a „Sürgöny“ 18-dik s a „Magyarország“ 19-ik, folyó évi számainak becses hasábjain ama közléseket, melyek szerint a kalocsai nőnevelő-zárdában bennlakó növendékek közül tizenegy leánykának kezei „hanyag fölügyelet“ miatt elfagyottaknak — sőt az utóbb nevezett lapban, a növendékek erkölcsi veszéllyel fenyegetetteknek — állítatnak. Mi, mint nagyrészt helyben lakó szülők, kik — már csak gyermekeink iránti atyai szeretetünkön fogva is — az érintett intézetbeli ápolást, fölügyeletet, és nevelési irányt személyes gyakori látogatásaink által ellenőrizzük, a leplezetlen igazság — s a zsenge intézet jó hírveve iránti kötelességünket teljesítjük, midőn a hanyag fölügyelet s erkölcsi veszély iránti főnebbi közléseket oly roszakaratu, aljas hazugságnak s rágalomnak nyilvánítjuk, mely a zsenge intézetnek a nagy magyar közönség előtt népszerűtlenné tételére volt fondorul irányozva. Mert, habár tény az, mikép az intézeti 42 növendék közt 11 leánykának néhány kéznájain az első fokú fagyás jelei észlelhetők, ámde ezen — más egyéb, nem csupán a zárdai növendékekben is, csaknem évenként előforduló bajt koránsem a hanyag fölügyelet idézte elő, miután a szülők és illető növendékek saját bevallása szerint a 11 leányka közül nyolcz már fagyott kézzel lépett az intézetbe, s a fagyás csekély fokánál fogva is teljes lehetetlen, hogy az a fölügyelet hiányából eredett volna. Személyesen szerzett meggyőződésünk alapján tanúsíthatjuk, hogy a rágalmozott nőnevelő-zárdában a növendékek nappali, háló- és tantermei kellő léghőmérsékűek, a folyosók elég tágak s kettős ablakokkal zárva a kül-levegő ellen, naponkint hosszabb vagy rövidebb, szabad légbeni séta s testmozgás által vannak a növendékek elfoglalva, hogy tehát a testi épség- s egészégre — ily körülmények közt nem is igen terhes — fölügyeletnek gyakorlata ezen intézetben egyáltalában nem hiányzik. Erkölcsi veszély eddig sem kerülgette az intézeti növendékeket, s hogy ezentúl sem környezendi, arról kezeskedik maga az intézet, annak szelleme s nevelési alapelvei; de kezeskedünk mi szülők is, kik bizonyosan pillanatig sem hagyóknak szeretett gyermekeinket oly növelében, melyben vallási, honleányi s női hivatásuk tiszta fölfogása s átértése bármikép is gátoltatnék. — Az igazság és becsület érdekében tisztelettel fölkérjük a főnevezett hírlapok tisztelt szerkesztőit — ugy más, az elülérintett rágalmas hírt netán közölt t. szerkesztőségeket is, ezen nyilatkozatunknak becses lapjaikban szíves közlésére. Kalocsán, 1861. jan. 25-én. Beleznay Ignác, Moder Ferencz, Bolváry Antal, Raichl Péter, Szinnak Ignác, Pecz János, Tömlén István, Sehinkovich Ferencz és Dobos Sándor, mint Ujvári Irma és Gallovich Janka kisasszonyok fölügyeletével megbizottak.

Ezen czáfolat kiegészítésétl szolgál a következő orvosi bizonyítvány: „Azon álközlés ellenében, mely a kalocsai nő-növelőt egészség tekintetében hanyag fölügyelettel s e miatti súlyos fagybajokkal vádolja, kötelességemnek tartom az igazság érdekében nyilvánítani, hogy ez intézetben, melynek orvosa vagyok, mind a 42 növendék jó egészségnek örvend. Az előhezott fagybajt illetőleg tudni való, hogy serdülő időszakban s ily kemény télen mily könnyen történik a végtagoknak elfagyása, s hogy e baj annál gyakoribb, minél tulságosabb az elővigyázat, t. i. minél melegebb keztyük és karmantyuk viselnek. Így ez intézetben is 42 növendék közül 11 volt, kiknek végtagjain — egy vagy több ujjon — első fokú fagyjelek mutatkoztak; jobbára azoknál, kik más télen át is szenvedtek már hasonló bajban (a főnebbi 11 közt 8 ilyen volt); ez azonban koránsem a hanyag fölügyelet okozta baj, mert a fagybajos növendékek saját vallomásuk szerint megfázásnak egész télen át kitéve nem voltak; s fagybajuk foka — daczára a nagy télnek — jelentéktelen, hogy az előmenetelben egynek

sem okozott csak egy napi akadályt is. Így saját nővéremnek leánya, B. Ilka, ki szintén intézeti növendék, s kinél egyik sem szenvedett nagyobb mérvben a kéz ujjain, még a zongoratanulásban sem volt kénytelen fagybaja miatt egy órát is elmulasztani. Kalocsán, 1861. jan. 25-én. Dr Szabó Ferencz.

— Bodnár Zsigmond Esztergomból előfizetést hirdet „Wiseman bibornok visszaemlékezései a négy utolsó pápára és Romára korunkban“ czimű munkára, melyet a második javított kiadás után angolból fordított. A langeszü bibornok e remek művét az egész kath. világ nagy lelkesedéssel fogadta, s minden művelt nemzet sietett azt nyelvére lefordítani, németül egyszerre három fordításban jelent meg. — A terjedelmes mű két füzetben fog megjelenni. Egy füzet ára 1 frt. Az aláírási ívek február végére küldendők be a t. cz. fordító urhoz, hogy a martiusban megjelenendő füzet azonnal szétküldethessék. A gyűjtőknek minden 8 példány után egy tiszteletpéldány ajánlatik.

— Adatok IX. Pius pápa életéből. (Folytatás.) II. Egy napon ő szentsége sétája alkalmával, melyet rendszeren másodmagával gyalog szokott végezni, Trastevere félreeső külvárosba jutván, egy szegény öreg embert talált utfélen elájultan a földön elterülve. „Csak egy szegény rongyos zsidó“ — hallá mondatni az elhagyatottról. „Ember ő!“ — felele a pápa s önmaga fölemelé s kocsit rendelve számára elvitette lakására, honnan a pápa csak akkor távozott vissza a Vatikánba, midőn a beteg üdülni kezdett. Haza érve azonnal orvosát küldé a beteg gyógyítására, s míg főlegszégesedett, mindennap hogyléte fölül tudomást szerze magának komornikja által.

— China. A francia győzelem következtében Chinában a francia hittérítők szilárd állást foglaltak el, s a kath. istentisztelet mely benyomást gyakorol a chinaiakra. A békekötés egyházi ünnepélyénél minden koru és rangú chinai papok számosan jelentek meg. Mult évi 28-án temetettek el a chinai hűtlenség szerencsétlen áldozatai a pompás kath. sírkertben, mely 200 év előtt a portugali missionariusoké volt. Ott vannak márvány-síremlékei az első pekingi püspököknek, nevezetesen S h a l püspöké, a ki Kang-Hi alatt miniser volt. Ez emlékek igen jó állapotban tartattak fön; mit egyrészt a chinaiak részéről a halottak iránti mély tiszteletnek, másrészt a Pekingben levő orosz missio oltalmának köszönhetni. Maga a temetési ünnepély igen nagyszertűen hajtatott végre. A hat koporsó egy-egy tűzér-szekéren, melynek mindenikét fekete bársony, s nagy fehér kereszttel ékesített gyászlepel fedett be, vala elhelyezve. Az összes angol hadtiszték és papok a gyászmenethez csatlakoztak. A 35 év óta zárva volt kath. templom october 29-kén nyitvatott meg. A mérnök-karbéli s más fegyverzetű katonák versenyezve foglalkoztak e szép épület tisztogatásával és fölékesítésével, s az ember ugy képzelte magának, midőn a menet abba bevonult, mintha csak Franciaország valamelyik székesegyházában lett volna. A zene és ezredkar kíséretében végzett „Te Deum“ rendkívüli hatást idézett elő. (Volksfr.)

Falusi tanácsadó.

165. Mint a jégeső mindent elpusztít: ugy a szülői sok átok is kipusztít a gyermek lelkéből minden istenfélelmet, szelidebb érzést s gyöngédséget.
166. Könnyebb másban tiz hibát föltalálni, mint magadból egyetlent kiirtani.
167. Hány ember ötvenszer is kér az Ur Istentől áldást, de a megnyertért mond e csak egyszer is háladást?!

Megjelent „Cantu Caesar Világtörténelméből“ a VI-ik könyvnek pótlék-füzete a tartalomjegyzékkel együtt. A VII. turini olasz kiadás után, összeegyeztetve a legújabb VIII-ik kiadással. Kiadja a Szent-István-Társulat. Egerben, 1861. V. és 481—724 l. Bolti ára, füzve 1 frt. au. ért. Kapható a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalában (Lipótcze, 8. sz. a.) vagy Hartleben könyvkereskedése által.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN EMICH GUSZTÁV M. AKAD. NYOMDÁSZ BARÁTOK TERE, 7. SZAM).